

Protocol Medicijngebruik

Op school worden medewerkers regelmatig geconfronteerd met kinderen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook komen er regelmatig verzoeken van ouders om door een arts voorgeschreven medicijnen te verstrekken. Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leerkrachten gevraagd zoals het geven van sondevoeding, toedienen van een zetpil of het injecteren met een zg. "epipen". De school (leiding) aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden, medewerkers begeven zich op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat leerkrachten in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Medewerkers en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Daarom is dit protocol opgesteld, het geeft een handreiking hoe te handelen in drie situaties, te weten:

1. Het kind wordt ziek op school
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek
3. Medische handelingen

1. Het kind wordt ziek op school

Deze situatie laat de school en de medewerker geen keus. Het kind wordt ziek of krijgt een ongeluk en de medewerker moet direct kiezen hoe te handelen. De medewerker zal altijd eerst proberen contact op te nemen met ouders / verzorgers, zo nodig nadat eerste hulp is verleend of alarmdiensten (112) zijn gewaarschuwd. De BHV-ers en / of EHBO-ers kunnen de collega's ondersteunen.

Indien doktersbezoek noodzakelijk wordt geacht en de ouders zijn niet bereikbaar, dan zal de organisatie dit doktersbezoek organiseren.

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

De schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen, voor de individuele leerkracht geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal keren per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma, antibiotica, medicatie bij ADHD etc.

Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een medewerker deze middelen wil verstrekken.

Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen m.b.v. het "toestemmingsformulier verstrekken medicijnen op verzoek". Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade aan de gezondheid van het kind kunnen leiden. Leg daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te gebeuren. Leg verder de periode vast waarin de medicijnen worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de organisatie verwachten en de schoolleiding weet precies wat ze moet doen en waar zij verantwoordelijk voor is.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een langere periode moet regelmatig met ouders worden overlegd over de ziekte / aandoening en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind
- Lees goed (een kopie van) de bijsluiter zodat je op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat je het medicijn aan het betreffende kind gegeven hebt. Noteer ook het tijdstip erbij.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct 112. Zorg in alle gevallen dat je duidelijk alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt zoals naam, geboortedatum, adres, huisarts / specialist, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (welke fout is gemaakt)

3. Medische handelingen

De schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het uitvoeren van een medische handeling, voor de individuele medewerker geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Aansprakelijkheid bij medische handelingen:

Technisch gezien vallen medewerkers niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische- en paramedische beroepen. Soms worden medewerkers betrokken bij de zorg rondom een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat medewerkers gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de medewerker moet serieus worden genomen. Daarom moet een medewerker een gedegen instructie krijgen hoe hij een handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van een handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Zodoende wordt een zo optimaal

mogelijke zekerheid aan kind, ouders, medewerker en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de organisatie zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Heeft een medewerker geen bekwaamheidsverklaring (zoals gebruikelijk in organisaties voor gezondheidszorg), dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het bestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat een medewerker doet. Kan een bestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat een schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een bestuur dat niet kan bewijzen dat een medewerker voor een bepaalde handeling bekwaam is, kan het beste kiezen om deze handeling niet te laten uitvoeren. Een medewerker die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht- bijvoorbeeld omdat hij de handeling al een hele tijd niet heeft verricht- zal de handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een medewerker die onbekwaam en / of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling) Het bestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de organisatie. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring)